

Plan for å sikre retten til et trygt og godt skolemiljø på Sælen oppveksttun

Innhold:

1.	Formål	side 3
2.	Definisjoner	side 4
3.	Holdningsskapende og forebyggende arbeid	side 6
4.	Avdekking	side 8
5.	Håndtering	side 12
6.	Reaksjoner	side 15
7.	Kontinuerlig og forebyggende arbeid	side 16

Vedlegg 1: Melding – mistanke om at en elev ikke har det trygt og godt på skolen.....	side 18
---	---------

Vedlegg 2: STOPP-samtale.....	side.21
-------------------------------	---------

1. Formål

Mål: Sælen oppvekststun skal ha et læringsmiljø preget av trygghet, trivsel, tillit og tilhørighet. Alle våre elever skal oppleve at de hører til og er en betydningsfull person i fellesskapet.

Opplæringsloven § 12–2 Retten til et trygt og godt skolemiljø

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, inkludering, trivsel og læring. Bestemmelsen omfatter både det fysiske og psykososiale miljøet.

Opplæringsloven § 12–3 Nulltoleranse mot krenkende oppførsel

Skolen skal ikke godta krenkende oppførsel, som for eksempel mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

Skolen skal arbeide kontinuerlig for at alle elevene skal ha et trygt og godt skolemiljø. Det er den enkelte elevs subjektive opplevelse av å bli krenket som er utgangspunktet for

skolens aktivitetsplikt etter opplæringsloven **§ 12-4 Plikt til å sikre et trygt og godt psykososialt skolemiljø (aktivitetsplikt og dokumentasjonsplikt).**

Opplæringsloven § 12–4 Plikt til å sikre et trygt og godt psykososialt skolemiljø (aktivitetsplikt og dokumentasjonsplikt).

Elevene har rett til å medvirke, og kravet om det beste for eleven skal være et grunnleggende hensyn, jf. § 10-1 og 10-2. Hvilke elever som skal høres i skolemiljø saker, og hvordan dette skal gå for seg, vil komme an på den konkrete saken, dog alderen og modenheten til eleven.

2.Definisjoner på krenkende ord og handlinger

En vanlig, generell definisjon av mobbing er følgende: *En person er mobbet når han eller hun, gjentatte ganger og over en viss tid, blir utsatt for negative handlinger fra en eller flere andre personer.* I definisjonen ligger også at den som blir utsatt har vanskelig for å forsvare seg.

- **En negativ handling** er når noen med hensikt påfører, eller prøver å påføre, en annen person skade eller ubehag. Det kan utføres med fysisk kontakt, ved ord eller på andre og mer indirekte måter.
- **Gjentatte ganger og over en viss tid** understrekes for å holde utenfor tilfeldige, ikke alvorlige, negative handlinger.
- **En viss ubalanse i makt- eller styrkeforhold** betyr at den som utsettes for de negative handlingene, ofte er mer eller mindre hjelpeløs overfor den eller de som mobber.

I de fleste tilfeller skjer mobbing uten provokasjon fra den som blir mobbet. Kort kan man si at det er mobbing når en eller flere personer med vilje og gjentatte ganger sier eller gjør ubehagelige og sårende ting mot noen som har vanskelig for å forsvare seg.

En kan skille mellom:

- **Direkte mobbing** med relativt åpne, vanligvis fysiske eller verbale angrep.
- **Indirekte mobbing** i form av utestenging fra kameratflokk, baksnakking, spredning av negative rykter, manipulasjon av vennsrelasjoner, sending av negative meldinger på mobil og lignende. Som det går fram ovenfor, omfatter den nevnte definisjonen av mobbing også bevisst ekskludering i form av sosial isolering/utestenging. Men ekskludering er et noe bredere begrep enn mobbing og kan også innbefatte former for utestenging som for eksempel kan ha sin rot i uforstand, ubetenksomhet, manglende innlevelse eller organisatoriske forhold. Det er viktig også å være oppmerksom på slike former for mer ubevisst utestenging (Barne- og likestillingsdepartementet- [mobbing i frtismiljoene.pdf](https://www.regjeringen.no/no/tema/mobbing-i-frtismiljoene/pdf) ([regjeringen.no](https://www.regjeringen.no))).

Mobbing kan for eksempel være:

å bli baksnakket

å få spreddt et rykte om seg

å bli holdt utenfor

å bli presset eller truet til å gjøre ting for andre som en ikke vil

å bli kalt noe stygt eller få en stygg kommentar for eksempel om utseende, klær, tro, eller dialekt

å bli slått, dyttet eller pirket på

å få sekken sin, eller noe annet en eier, kastet rundt

å ikke få være med i grupper på sosiale medier

å aldri få kommentarer eller likes på bilder eller andre ting

å få sårende eller stygge meldinger, bilder og videoer

at noen sprer bilder eller video av noen som er nakne

Mobbing kan skje på mange ulike steder, for eksempel i barnehagen, på skolen, på skoleveien, på trening, på internett og på sosiale medier.

Mobbing kan være vanskelig å oppdage

Noen typer mobbing kan være vanskelig for voksne å oppdage, for eksempel stygge blikk, baksnakking og utestenging på nettet ([Hva er mobbing? | udir.no](https://www.udir.no/om-udir/temaer/mobbing)).

I norsk sammenheng har det de siste fem årene vært en pågående akademisk debatt rundt hvordan mobbing skal defineres, der det er fremsatt en ny definisjon av forskere som hevder at de mer eksplisitt retter oppmerksomhet mot mobbing som et sosialt fenomen, og at mobbing i større grad bør forstås som et gruppefenomen og som «**sosiale prosesser på avveie**». I tråd med dette defineres mobbing på følgende måte: *Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn/ungdommer som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning.*

Fokuset her er på voksnes handlinger og barn og ungdoms grunnleggende behov som blir hindret der mobbing skjer. Et viktig aspekt i definisjonen er at det ikke trekkes et skarpt skille

mellom den som mobber og den som er mobbet. Mobbing handler, i denne forståelsen, om sammensatte sosiale prosesser og fokuset rettes mot de relasjonelle og kontekstuelle faktorene i elevens læringsmiljø. ([Bergen kommune - Skyfritt](#))

Digital mobbing skjer ofte på fritiden. Skolen må likevel være med på å forebygge, avdekke og løse mobbing på digitale arenaer.

3. Holdningsskapende og forebyggende arbeid

§ 12-3 Nulltoleranse og forebyggende arbeid:

Skolen skal ikke godta krenkende oppførsel, som for eksempel mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Skolen skal arbeide kontinuerlig for at alle elevene skal ha et trygt og godt skolemiljø. Det er den enkelte elevs subjektive opplevelse av å bli krenket som er utgangspunktet for skolens aktivitetsplikt etter opplæringsloven §12.

Hva som regnes som en krenkelse er en helhetsvurdering. Terskelen skal ikke være for høy. Likevel er det ikke slik at alle kritiske ytringer eller uoverensstemmelser omfattes. Elever kan oppleve uenighet med lærere og andre elever uten at dette automatisk blir regnet som krenkende oppførsel. I forarbeidene (Prop. 57 L (2022-2023) kap. 33.4.4) står det at «Krenkingsomgrepet i skolemiljøreglane er objektivt i den forstand at det avgjerast etter ei heilskapleg vurdering om noko er ei krenking, og ikkje berre opplevinga til den enkelte eleven. [...] Plikta til ikkje å godta krenkjande oppførsel omfattar berre handlingar og ytringar som etter ein objektiv standard oppfyller krenkingsomgrepet.» I merknadene til bestemmelsen står det at «sjølv om krenkingsomgrepet ikkje er subjektivt, er det likevel ikkje slik at terskelen for kva som er krenkjande, er lik for alle elevar».

Om noe er en krenkelse eller ikke, er ikke avgjørende for om skolen har en aktivitetsplikt. Det er elevens opplevelse av skolemiljøet som er avgjørende for aktivitetsplikten. I forarbeidene står det at «Sjølv om vurderinga av kva handlingar og ytringar som ikkje skal godtakast, skal komme an på ei heilskapleg vurdering, har dei tilsette alltid, uavhengig av om det ligg føre krenkjande oppførsel eller ikkje, ei aktivitetsplikt etter § 12-4 dersom den enkelte eleven sjølv opplever å ikkje ha det trygt og godt på skolen.»

Utdanningsdirektoratet fremhever 5 viktige forskningsbaserte faktorer som fremmer et trygt og godt skolemiljø. Sælen oppvekststun legger disse til grunn for arbeidet med skolemiljøet:

- ✓ God ledelse, organisasjon og kultur for læring på skolen
- ✓ Voksnes evne til å lede klasser og grupper
- ✓ Positive relasjoner mellom elev og voksen
- ✓ Positive relasjoner og kultur for læring blant elevene
- ✓ Godt samarbeid mellom skole og hjem

(Jf. Udir: Arbeid mot mobbing – veileder for ansatte og ledere i grunnskolen.)

Forebyggende arbeid på skolenivå

- ✓ Sælen 2.0
- ✓ Gode rutiner for gjennomføring av tilsyn og god voksendekning i friminutt.
- ✓ UDIR sin elevundersøkelsen gjennomføres med 5, 6. og 7. trinn hver høst.
- ✓ Elevsamtaler mellom elev og kontaktlærer vår og høst
- ✓ Spekter undersøkelse forebyggende og eventuelt undersøkende gjennomføres på alle trinn både vår og høst.
- ✓ Olweusundersøkelsen for 4.-7. trinn hver høst.
- ✓ Samarbeid med skolehelsetjenesten i det forebyggende arbeidet og for å avdekke mobbing og andre krenkelser.
- ✓ Oppfølging av Bergen kommunes felles skoleregler for å sikre et trygt og godt skolemiljø for alle.
- ✓ Bergen kommune sine rutiner ved skolefravær skal følges opp av alle voksne, og kan bidra til å avdekke om elever ikke trives på skolen.

Forebyggende arbeid på trinn-nivå

- ✓ Sælen 2.0
- ✓ Elevsamtaler høst og vår
- ✓ Kartlegge klassemiljø ved sosiogram eller lignende.
- ✓ Følge opp resultatene av trivselsundersøkelsene.
- ✓ Gode samarbeidsrutiner mellom skole og hjem.
- ✓ Trivsel, sosiale relasjoner og tilhørighet som tema i utviklingssamtaler.

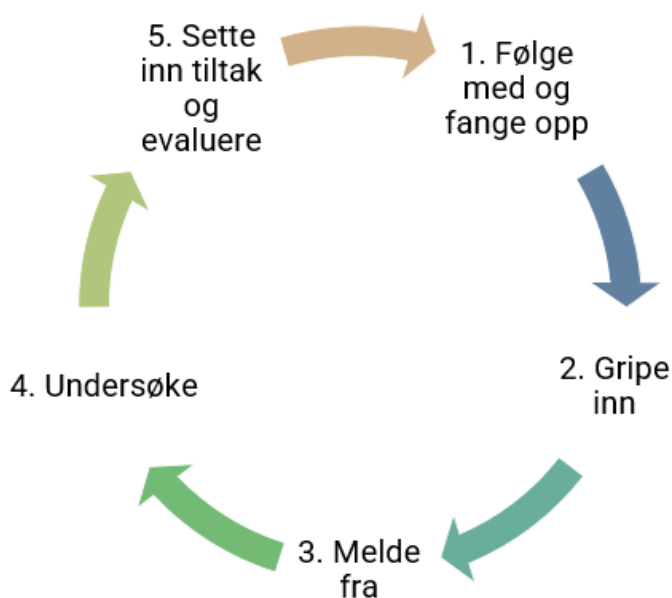
Brukermedvirkning

- ✓ Rektor har tett samarbeid med FAU i arbeidet med elevenes skolemiljø.
- ✓ Skolemiljøutvalget har en rådgivende funksjon overfor rektor i alt skolemiljøarbeid. Rektor rapporterer om kvalitetssikringsarbeidet til skolemiljøutvalget.
- ✓ Skolemiljø og trivsel er tema på elevsamtaler, utviklingssamtaler og foresatttemøter.
- ✓ Elevråd skal ha en sentral rolle i arbeidet med skolens skolemiljø. Det skal avholdes klassemøter på hvert trinn i forkant av elevrådsmøter. Det er viktig at elevene får delta i utformingen av det forebyggende arbeidet.

4. Avdekking

Opplæringsloven § 12–4 Plikt til å sikre et trygt og godt psykososialt skolemiljø (aktivitetsplikt og dokumentasjonsplikt).

Aktivitetsplikten

* Dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten

Aktivitetsplikten inneholder fem handlingsplikter, og et krav til å dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten.

- ✓ **Følge med og fange opp:** Alle som arbeider på skolen, skal følge med og fange opp om elevene har et trygt og godt skolemiljø. Den enkelte voksne skal være årvåken og aktivt observere hvordan elevene har det, agerer hver for seg, seg imellom og forholdet mellom elevene og ansatte. Den enkelte voksne har et ekstra ansvar ovenfor elever med en særskilt sårbarhet.
- ✓ **Gripe inn:** Alle som arbeider på skolen skal gripe inn mot krenkelser som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mulig. Plikten til å gripe inn handler om å stoppe «krenkelser» som de som arbeider på skolen selv er vitne til, og som fortsatt pågår. «Ofte vil det handle om omgåande å stanse negativ oppførsel, til dømes ved å bryte opp ein slåstkamp eller stanse anna fysisk krenking, stanse ein utfrysingssituasjon eller stanse og irettesette elevar som krenkjer andre elevar verbalt». Plikten er begrenset til det den som arbeider på skolen har mulighet til å gripe inn i, både av hensyn til elevene og hen selv. Det betyr at ansatte ikke skal stå i fare for å skade seg selv eller krenke noen av elevene for å stanse situasjonen. Plikten til å gripe inn er ikke en selvstendig hjemmel for å gripe inn **fysisk** overfor elevene. Plikten er derfor også avgrenset til hva som er lovlig å gjennomføre, enten innenfor skolen oppdrager- og omsorgsevne eller innenfor reglene om nødrett og nødverge. De som arbeider på skolen må derfor også ha kunnskap om hva som er lov, og hvordan de kan gripe inn. Det er et skoleeieransvar å sørge for at skolen har nødvendig kompetanse for å kunne oppfylle denne plikten (i tillegg til alle plikter og rettigheter i loven).
- ✓ **Melde fra:** Alle som jobber på skolen, må melde fra til rektor ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. **Terskel** skal være lav for hva som vekker mistanke om eller gir kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt. Rektor har ansvaret for å ta imot varsler. **Tidspunktet** for når det skal meldes fra, må stå i forhold til alvoret i situasjonen. Rektor skal varsle til kommunen eller

fylkeskommunen i alvorlige tilfeller. **Skjerpet plikt til å melde fra:** «Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, krenkjer ein elev, skal vedkommande straks melde frå til rektor. Rektor skal melde frå til kommunen eller fylkeskommunen, med mindre meldinga er openbart grunnlaus. Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at **ein i leinga** ved skolen **krenkjer** ein elev, skal vedkommande melde frå til **kommunen eller fylkeskommunen direkte.**» jf. Opplæringslova § 12-5

- ✓ **Undersøke:** Skolen skal snarest undersøke saken jf. Opplæringsloven § 12-4 andre ledd. Formålet med undersøkelserne er å finne ut hvordan elevene opplever skolemiljøet og få et tilstrekkelig grunnlag til sette inn egnede tiltak. Alle involverte elever og voksne på skolen må få komme med sitt syn på saken. «Plikta til å «undersøkje saka» inneber at det må hentast inn nok informasjon til å kunne avdekkje kva som har skjedd, og om éin eller fleire elevar opplever at skolemiljøet ikkje er trygt og godt. [...] Undersøkingane må ha som formål å få fram fakta om ein situasjon, bakgrunnen for opplevinga til eleven og kva forhold i omgivnadene til eleven som påverkar korleis eleven har det på skolen. Dette kan krevje at undersøkingane også handlar om å avklare og opplyse forhold som har skjedd tilbake i tid eller utanfor skoletida og skoleområdet. Dersom undersøkinga viser at det er elevar som ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, må informasjonen som kjem fram i undersøkinga, i neste omgang brukast til å vurdere kva tiltak som skal setjast inn.»
- ✓ **Sette inn tiltak og evaluere:** skolen sal snarest rette opp situasjonen med egnede tiltak jf. Opplæringsloven § 12-4 andre ledd. Dersom en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Det kan komme fram ved at eleven selv eller foreldrene forteller om det, eller at skolen gjennom undersøkelser oppdager at elevens skolemiljø ikke er trygt og godt. Det er ikke avgjørende om eleven har blitt utsatt for krenkende oppførsel. Det er elevens opplevelse av skolemiljøet som er avgjørende for om det må settes inn tiltak. Skolen kan sette inn tiltak på eget initiativ, dersom undersøkelser viser at det er behov for tiltak. Eleven eller foreldrene trenger ikke å be om tiltak, og skolen trenger ikke samtykke fra elev eller foreldre for å sette inn tiltak. Elevens beste og elevens rett til å medvirke er sentralt her! Tiltakene som settes inn må kunne føre til at eleven får det trygt og godt på skolen. De må være tilpasset saken, og årsaken til at elevens skolemiljø ikke er trygt og godt. Dette forutsetter at det blir gjort pedagogisk-faglige vurderinger. Tiltakene må være lovlige. Tiltaksplikten varer helt til eleven får et trygt og godt skolemiljø, og inneholder dermed en plikt til å **følge opp** og kontinuerlig **evaluere** tiltakene. **Aktivitetsplikta blir oppfylt gjennom at skolen kontinuerleg vurderer kva**

tiltak som er aktuelle, set inn dei tiltaka som etter ei fagleg vurdering blir rekna som eigna, og stadig evaluerer og eventuelt justerer tiltaka for å sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø».

Dersom en ansatt på skolen mistenker at en elev ikke har det godt og trygt skal dette meldes til avdelingsleder eller rektor. Skjemaet *“Melding-mistanke om at en elev ikke har det trygt og godt på skolen”* fylles ut, og leveres rektor umiddelbart. Dette skjemaet ligger som vedlegg til denne planen. Hvis det avdekkes at eleven ikke har det trygt og godt, skal det skrives en **aktivitetsplan**. Skolen må dokumentere hva som er blitt gjort i saken.

Noen kjennetegn på at en elev ikke har det trygt og godt:

- Skolevegring (er redd eller har motvilje mot å gå på skolen)
- Virker ulykkelig, nedfor eller har humørsvingninger med plutselige raseriutbrudd
- Vil bare være inne og vegrer seg for å gå ut. Har få venner, er alene i skolegården
- Blir innelukket og slutter med fritidsaktiviteter
- Kommer hjem med ødelagt klær, ting eller bøker
- Skoleprestasjonene blir dårligere
- Går omveier for å unngå bestemte personer
- Har ofte dårlig appetitt, hodepine eller vondt i magen
- Har uforklarlige skrammer og blåmerker
- Har urolige nattesøvn (mareritt/gråter i søvne)
- Prøver å skjule at noe skjer
- Søker voksenkontakt

Skolen har følgende rutiner for avdekking:

Oppgave	Ansvar for oppfølging
Kartlegging av elevens skolemiljø to ganger pr år høst og vår gjennom utviklingssamtalen/elevsamtalen.	Kontaktlærer rapporterer funn til Avdelingsleder. Rektor i samråd med ledelsen bestemmer videre oppfølging.
Årlig undersøkelse av skolemiljø gjennom; ✓ UDIR sin elevundersøkelse 5, 6. og 7. trinn hver høst ✓ Spekter undersøkelse forebyggende og eventuelt undersøkende på alle trinn både høst og vår ✓ Olweus-undersøkelse 4.-7. trinn hver høst Resultatene etter undersøkelsene skal følges opp med analysemøte i etterkant av undersøkelsen.	Rektor / avdelingsleder/ kontaktlærer
Årlig tema på foresatttemøter, jevnlig tema i elevråd og skolemiljøutvalg	Rektor/avdelingsleder Kontaktlærer
Voksne ute som følger opp de sårbare barna og setter i gang aktiviteter.	Rektor/alle ansatte
Bergen kommune sine rutiner ved skolefravær skal følges opp av alle voksne, og kan bidra til å avdekke om elever ikke trives på skolen.	Rektor / avdelingsleder/ kontaktlærer
Varsle rektor ved mistanke om eller melding fra elev/foresatt/ansatt om at eleven ikke har et trygt og godt skolemiljø.	Alle ansatte / rektor

5.Håndtering

Skolen skal sørge for at involverte elever blir hørt. Hva som er best for elevene, skal være et grunnleggende hensyn i skolen sitt arbeid. Skolen skal lage en skriftlig aktivitetsplan når det skal gjøres tiltak i en sak.

Aktivitetsplanen skal besvare følgende spørsmål:

- a) *Hvilke problemer tiltakene skal løse*
- b) *Hvilke tiltak skolen har planlagt*
- c) *Når tiltakene skal gjennomføres*
- d) *Hvem som har ansvaret for gjennomføringen av tiltakene*
- e) *Når tiltakene skal evalueres*

Jf. Opplæringsloven § 12–4 tredje ledd.

Når elev, foresatte eller ansatte ved skolen avdekker at en elev ikke har det trygt og godt, skal rektor informeres og det skal skrives en aktivitetsplan. Alle elever og foresatte skal oppleve å bli tatt på alvor, og at skolen tar ansvar og initiativ for å gi eleven et trygt og godt skolemiljø.

Elevene sitt skolemiljø – Aktivitetsplan, jf. Oppl. § 12-4, tredje ledd

Eleven og elevens foresatte skal snarest mulig, og senest innen 5 virkedager, motta en aktivitetsplan som viser hva skolen vil gjøre for å sikre eleven et trygt og godt skolemiljø.

Eleven har rett til å bli hørt i saken, og til å uttale seg om hvilke tiltak som vil være til elevens beste. Kopi av ferdig utfylt aktivitetsplan sendes foresatte, og fortløpende etter hvert som denne revideres.

Skolen rådfører seg med andre instanser som helsestasjon, PPT, barnevern m. fl. Ved behov.

Oppfølging og evaluering av tiltak

Når tiltakene i aktivitetsplanen evalueres, vurderes også behov for justeringer og eventuelt nye tiltak. Aktivitetsplanen er aktiv inntil eleven igjen har et trygt og godt skolemiljø.

Håndhevsingsordning og klagerett

Elev og/eller foresatte kan melde saken til Statsforvalteren etter at saken er tatt opp med rektor. Det må ha gått en uke (5 virkedager) etter at rektor er informert før saken meldes til Statsforvalteren. Statsforvalteren skal avgjøre om aktivitetsplikten er oppfylt. Jf. Oppl § 12 – 6. Statsforvalteren skal vurdere om skolen har oppfylt plikten til å rette opp situasjonen med egnede tiltak (tiltaksplikten). Vurderingstemaet til statsforvalteren er om skolen har satt inn de tiltakene som innenfor «rimelege grenser kan forventast i den aktuelle saka. [...] Det avgjerande for vurderinga vil vere om skolen har sørgt for, og eventuelt framleis vil sørgje for, å vurdere og evaluere ulike tiltak og setje inn tiltak som etter ei fagleg vurdering er eigna til å sikre eleven eit trygt og godt skolemiljø». Selv om statsforvalteren kun skal vurdere tiltaksplikten, kan det være behov for å se på skolens undersøkelser for å avgjøre om tiltakene skolen har satt inn er egnede. Dersom skolen ikkje har gjort gode nok undersøkelser, er det stor risiko for at tiltakene ikke er egnede eller tilpasset den konkrete situasjonen. Departementet skriver i forarbeidene at «at statsforvaltaren **berre skal**

undersøkje om undersøkingsplikta er vareteken i den utstrekninga det er nødvendig for å kunne ta stilling til tiltaks- og planplikta». Statsforvalteren fatter enkeltvedtak i saken. Elev og/eller foresatte kan klage på vedtaket. Klageinstans er Utdanningsdirektoratet.

Avvise saker: Statsforvalteren skal avvise saker om skolemiljø dersom saken ikke er tatt opp med rektor, eller det har gått mindre enn en uke siden den ble tatt opp med rektor.

Statsforvalteren kan ikke kreve sikker dokumentasjon på at saken har blitt tatt opp med rektor. Det er tilstrekkelig at eleven og foreldrene kan sannsynliggjøre overfor statsforvalteren at saken er tatt opp. Saken er tatt opp med rektor dersom eleven og foreldrene selv sier fra om hvordan eleven har det, og dersom noen som arbeider på skolen har meldt fra til rektor. Statsforvalteren skal også avvise saken dersom eleven ikke lenger går på skolen det gjelder når saken blir meldt til statsforvalteren. At saken må gjelde «den aktuelle skolen» eleven går på, omfatter også skolen der eleven skulle gått dersom eleven bare midlertidig går på en annen skole.

§ 12-5 Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider på skolen, krenker en elev

Dersom en som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider på skolen, utsetter en elev for krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering, skal vedkommende straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeier. Dersom det er en i ledelsen ved skolen som står bak krenkelse, skal skoleeier varsles direkte av den som fikk mistanke om eller kjennskap til krenkelsen. Undersøkelse og tiltak etter § 12-4 tredje og fjerde ledd skal settes i verk straks.

Krav til å dokumentere

Skolen må i tillegg til å lage en aktivitetsplan, dokumentere hvordan delpliktene i aktivitetsplikten blir oppfylt. Formålet med dokumentasjonen er;

- ✓ å bidra til effektive arbeidsprosesser
- ✓ å bidra til rettssikkerhet for elev og foreldre
- ✓ av hensyn til overprøving fra statsforvalteren i enkeltsaker og tilsyn

6.Reaksjoner

Dersom ikke mobbingen eller de krenkende handlingene opphører etter oppfølgingssamtaler med elev/foresatte, skal det benyttes reaksjoner ved brudd på skolens skoleregler jfr. § 6 i [Høringsutkast - Forskrift om skoleregler og elevdemokrati \(bergen.kommune.no\)](https://bergen.kommune.no/horingsutkast-forskrift-om-skoleregler-og-elevdemokrati).

Reaksjonsstige for Sælen oppveksttun:

- a) STOPP-samtale med elev og foresatte – se vedlegg
- b) Eleven mister retten til å bevege seg fritt på skoleområdet ved at en voksen må gå sammen med eleven.
- c) Eleven mister retten til å være ute sammen med de andre elevene i pauser og friminutt.
- d) Eleven får pauser eller friminutt på andre tidspunkt enn de andre elevene.
- e) Eleven kan bli fratatt deltakelse i spesielle aktiviteter som gruppen skal være med på.
- f) Eleven blir midlertidig overført til en annen gruppe.
- g) Dersom mobbing/krenkelser skjer på skoleveien, lages det avtaler med foresatte til eleven som mobber/krenker, om at eleven må gå til og fra skolen sammen med en voksen.
- h) Midlertidig eller permanent skolebytte

Dersom skolen benytter seg av reaksjonene b-h skal skolen gi en skriftlig begrunnelse for dette. Reaksjon h er et enkeltvedtak med klagerett etter forvaltningsloven jf. § 8 i [Høringsutkast - Forskrift om skoleregler og elevdemokrati \(bergen.kommune.no\)](https://bergen.kommune.no/horingsutkast-forskrift-om-skoleregler-og-elevdemokrati).

Foresatte skal informeres om hvilke tiltak som blir satt i verk. Andre tiltak kan også settes i verk i samarbeid med foresatte. Varigheten på de forskjellige tiltakene blir tilpasset alvoret i saken. Reaksjonene skal ikke være slik at de kan oppfattes som hevn.

I alvorlige tilfeller skal også eksterne parter inn i saken, f.eks. Team Skyfritt, PPT, barnevern eller politi.

7. Kontinuerlig og forebyggende arbeid

§ 12-3 Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Skolen skal ikke godta krenkende oppførsel, som for eksempel mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

Skolen skal arbeide kontinuerlig og systematisk for å fremme helsen, miljøet og tryggheten til elevene, slik at kravene i kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.

Skolen har følgende rutiner:

	Oppgaver	Tidspunkt	Ansvar
1	Skolens ansatte drøfter områder og får en felles forståelse av skolens syn på: ➤ Hva er et godt skolemiljø? ➤ Hva er krenkende atferd? ➤ Hva er terskelen for å gripe inn? ➤ Når skal skoleledelsen varsles?	Ved skolestart om høsten	Rektor
2	Skolens planer og tiltak for forebyggende og holdningsskapende arbeid gjennomfører skolehverdagen	Løpende	Rektor
3	Opplæring og informasjon til alle ansatte: ✓ Plan for å sikre elevene et trygt og godt miljø ved Sælen oppvekststun ✓ Skolereglene ✓ Prosedyrer ved mistanke om krenkelser/mobbing og i mobbesaker ✓ Varslingsskjema ved mistanke	Alltid ved skolestart samt to møtepunkter hvert skoleår	Rektor/ avdelingsleder
4	Elever og foresatte informeres av rektor om opplæringslovens kap. 12, skolens plan for et trygt og godt skolemiljø og gjeldende skoleregler. Foresatte gjøres kjent med at planen og forskrift om skolereglene ligger på skolens hjemmeside. Foresatte kan ta kontakt med skolen for å få planen i papirutgave.	Første foreldremøte om høsten	Rektor/ avdelingsleder
5	Elevenes skolemiljø er ukentlig på agendaen på ledermøter, trinnmøter og SFO-møter.	Ukentlig	Rektor /avdelingsledere/ lærere
6	Tiltak og aktiviteter vedrørende skolemiljø tas opp i elevråd	Løpende	Elevrådskontakt

7	Gjennomgang av elevundersøkelsen og trivselsundersøkelser; tas opp i personalet, elevråd, FAU og skolemiljøutvalg	Hver vår	Rektor/ elevrådskontakt
8	Skolen skal evaluere sitt forebyggende og holdningsskapende arbeid hvert år. Evaluering og evt. revidering foretas i utviklingstid for personalet, elevråd, FAU og skolemiljøutvalg.	Hver vår	Rektor
9	Tilsynsordningen evalueres årlig	vår	Rektor/ avdelingsleder
11	Internkontroll: Sjekkpunkter/praksis i forhold til oppfølging av opplæringsloven § 10-4 og 10-5 skolemiljøutvalg, elevråd og forskrift om skoleregler.	Løpende	Rektor

Plan for et trygt og godt psykososialt skolemiljø ved Sælen oppveksttun skal være kjent for alle parter i skolemiljøet. Den gjennomgås hvert år og revideres om nødvendig. Planen justeres etter drøftinger i personalet, elevrådet, FAU, skolemiljøutvalget, og revideringene godkjennes av SU.

Planen er sist gjennomgått og godkjent i skolemiljøutvalget og samarbeidsutvalget: høsten 2024

Sælen oppveksttun, oktober 2024

Tonje Kallekleiv
Rektor Sælen oppveksttun

Melding – mistanke om at en elev ikke har det trygt og godt på skolen

Elevers navn:		Klasse:	
Kontaktlærer:			
Meldt av:		Dato:	

Bakgrunn for mistanken (flere svar mulig. V. elektronisk avkryssing, klikk i rute)

☐ Egen observasjon
 ☐ Utsagn fra eleven selv
 ☐ Henvendelse fra foreldre

Hva dreier mistanken seg om? (flere svar mulig)

☐ Mobbing
 ☐ Vold, fysiske krenkelser
 ☐ Diskriminering
☐ Trakassering
 ☐ Rasisme
 ☐ Utestenging/isolasjon
☐ Nedstemthet
 ☐ Engstelse
 ☐ Krenkelser på nett
☐ Alenegang/ensomhet
 ☐ Elevers atferd
 ☐ Annet

Nærmere beskrivelse:

Hvordan opplever eleven skolemiljøet?

Skjemaet leveres til rektor [eventuelt den som tar imot på vegne av rektor].

Meldingen er mottatt og lest. Dato/signatur _____ (rektor)

Saken gjelder elevens rett til et trygt og godt skolemiljø etter [opplæringsloven kapittel 12](#). Skolen gjør nærmere undersøkelser og iverksetter tiltak som nedfelles i aktivitetsplan.

Skjemaet skannes og legges inn på elektronisk elevmappe.

Videre saksgang etter at skjema er levert

Saksarbeid	Kort beskrivelse av tiltak, frister, ansvarlig, referat laget	Gjennomført dato	Signatur
Rektor er informert om saken	Avdelingsleder/mottagende ansatt		
Møte med involverte parter i saken	Møte med den som setter frem saken –		
Referat fra møtet	Skrevet, sendt ut og arkivert		
Eventuelle strakstiltak	Eks. stoppsamtale i mobbesak		
Om nødvendig – ytterligere undersøkelser	Ansvarlig: [rektor/adv.leder]		
Utarbeiding av aktivitetsplan (egen mal)	Ansvarlig: [rektor/adv.leder] Sendes foresatte og alle involverte informeres.		
Intern, foreløpig evaluering av tiltakene i aktivitetsplanen	Ansvarlig: [rektor/adv.leder] Referat skrevet		
Evalueringsavtalt av tiltakene i samarbeid med de involverte	Ansvarlig: [rektor/adv.leder] Referat skrevet		
Endring av tiltak etter møte eller avslutte sak	☐ Endring eller videreføring av tiltaksplan ☐ Skrive avslutningsrapport.		

Stopp-samtale

Samtalen skal gjennomføres med en og en elev. Elevene skal ikke ha anledning til å snakke sammen mellom samtalenene.

Samtale med utsatt	Samtale med utover
- Hent eleven ut fra klassen - Start med å si at du vet om krenkingen - Si klart og bestemt at dette ikke er greit og at dette skal stoppe (gi eleven støtte) - La eleven fortelle uten å presse - Fortell i grove trekk hva du/skolen skal gjøre og at rektor er informert - Si at du skal holde eleven oppdatert - Avtal et nytt møte - Kontakt elevens foresatte	- Hent eleven ut fra klassen - Start med å si at du vet om mobbingen - Si klart og bestemt at du og skolen ikke aksepterer det, at mobbingen skal ta slutt umiddelbart og at rektor er informert - Spør om eleven vil si noe (lytt og ikke gå inn i diskusjon) - Gjenta at mobbingen skal ta slutt umiddelbart - Inviter den som mobber til samarbeid, f. eks. ved å spørre om han/hun har sett at andre plager den som blir mobbet. Hvis ja: spør hva eleven kan bidra med - Avslutt og gå med eleven til klassen - Hent ut neste elev - Kontakt eleven(e)s foresatte